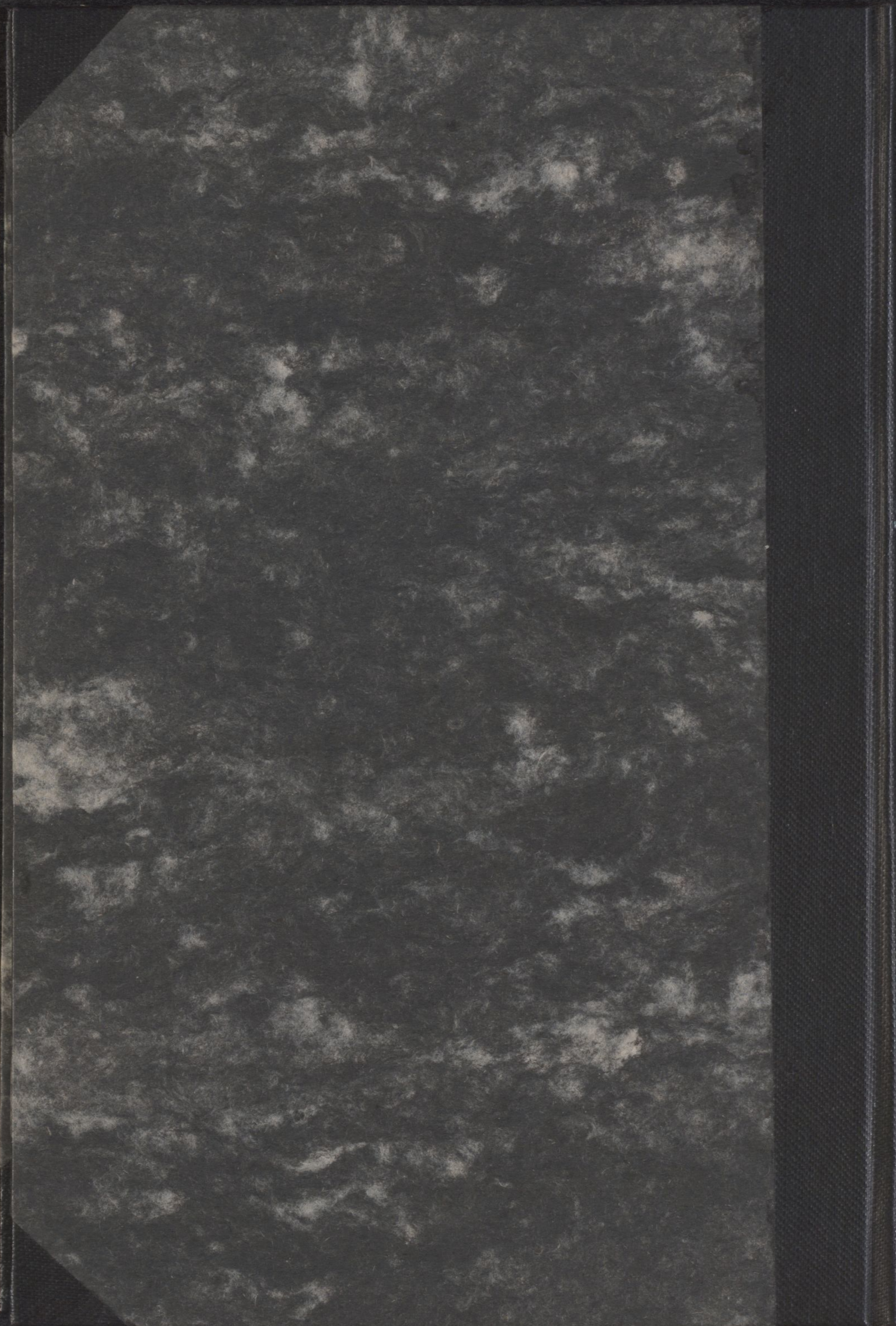

50

Dr. ESPERANTO.

INTERNATIONELT SPRÅK.

FÖRETAL

OCH

FULLSTÄNDIG LÄROBOK.

por Svedoj.

För att ett språk skall blifva *Verldsspråk*,
är det ej nog att *kalla* det så.

Öfversättningen verksteld

AF

G. Henriclundquist.

WARSCHAU.
L. Samenhof, Przejazd-Str. N. 9.
1889.

Dr. ESPERANTO.

INTERNATIONELT SPRÅK.

FÖRETAL

OCH

FULLSTÄNDIG LÄROBOK.

por Svedoj.

För att ett språk skall blifva *Verldsspråk*,
är det ej nog att *kalla* det så.

Öfversättningen verkställd

AF

G. Henriclundquist.

WARSCHAU.
L. Samenhof, Przejazd-Str. N. 9.
1889.

ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK
WIEN

Дозволено Цензурою.
С.-Петербургъ, 20 Мая 1889 года.

Bokdruck Ch. Kelter, Nowolipie-Str. N. 11, Warschau.

FÖRETAL.

För visso fattar läsaren föreliggande broschyr med en viss misstro, förutsättande nemligen, att han har framför sig en outförbar utopi. För att förebygga detta, anmodar jag den benägne läsaren, att lemna åsido alla fördomar samt allvarligt och kritiskt behandla föreliggande lilla arbete.

Jag skall icke ingå på en vidlyftig redogörelse för den oskattbara nytta menskligheten skulle hafva af ett enda, af alla erkändt verldsspråk, ett språk, som vore hela verldens rättmätiga egendom, och icke uteslutande tillhörde ett folk. Huru mycken tid och möda förspilles icke på inlärandet af främmande språk, och detta oaktadt, är ju förhållandet vanligtvis det, att, då man kommer utom sitt fäderneslands gränser, kan man icke ens göra sig förstådd af sina medmenniskor. Huru mycken tid och huru mycket arbete nedlägges icke på att bringa blott ett lands literära alster till andras kännedom, och dock kan man icke genom öfversättningar lära känna mer än en bråkdel af den främmande literaturen. Om nu ett internationelt språk funnes, så kunde man öfversätta allt på detta språk såsom neutralt och i stånd att förstås af alla; arbeten af kosmopolitisk betydelse deremot kunde omedelbart författas på detta språk. Den kinesiska muren emellan de olika ländernas literatur skulle försvinna, andra folks literära alster skulle blifva oss lika lätt tillgängliga som vårt

eget folks; lektyren skulle blifva gemensam för alla, och dermed äfven uppfostran, ideal, öfvertygelser och sträfvanden hos de skilda folkslagen, hvilka så småningom skulle sammansmälta till en enda stor familj.

För att lära oss flera språk, äro vi nödsakade att indela vår tid ganska noga, och äro derför å ena sidan icke i stånd att egna tillräcklig nppmärksamhet åt hvart och ett, icke ens vårt modersmål, som till följd deraf ingalunda grundligt studerats af många bland oss, — å andra sidan kunna vi aldrig ernå önskad skicklighet i alla.

Annorlunda skulle det förhålla sig, om hvar och en blott hade två språk att lära sig, vi skulle då bättre kunna studera, bearbeta och rikta dem, så att hvart och ett skulle uppnå en fullkomlighet, som intet hittils lyckats. Men språket är kulturens vigtigaste häfstång; *det* äro vi ock i första rummet tack skyldiga för att vi stå så högt öfver alla andra lefvande varelser, och ju fullkomligare ett språk är, desto snabbare framsteg gö det folk, hvilkets egendom det är. Olikheten i språk är ock hufvudorsaken till söndringen och den ömsesidiga fiendskapen folken emellan, ty språket är alltid den första stötestenen mellan tvenne främlingar, som träffa hvarandra: då de icke kunna göra sig förstådda af hvarandra, skiljas de i vrede. När vi komma i sällskap med främlingar, fråga vi icke efter deras politiska åsigter, efter det ställe der de äro födda, eller hvar deras förfäder bodde för tusen år sedan; knappt hafva de öppnat sin mun, förr än hvarje ord af deras tal säger oss, att de äro främlingar. Den, som någonsin varit i tillfälle att tillbringa någon tid i en stad, bebodd af två olika och mot hvarandra fiendtligt stämda nationer, den blott skall riktigt kunna förstå, hvilken oskattbar nytta menskligheten skulle hava af ett internationelt språk som, *utan att intränga i folkens enskilda*

lif, skulle kunna vara stats och sällskaps språk i länder med oliktalande befolkning. Den oerhörda betydelse, som ett internationelt språk skulle hafva för vetenskap, handel, samfärdsel och öfverhufvud taget alla föreningsband folken emellan, ja,—om den är det onödigt att vidare orda. Den, som allvarligt, om också blott en enda gång, öfvertänkt denna fråga, måste medgifva, att intet offer vore för stort för att skapa ett gemensamt verldsspråk. På grund häraf är hvarje försök i denna riktning, om än aldrig så svagt, värdt uppmärksamhe*. Det verk, med hvilket jag nu första gången framträder offentligt, har jag egnat många år af mitt lif; derför hyser jag den förhoppning, att den ärade läsaren skall taga hänsyn till sakens vigt och med tålamod läsa detta lilla arbete till slut.

Jag har ej för afsigt att här nedan analysera alla olika försök att skapa verldsspråk. Jag vill blott fästa den ärade läsarens uppmärksamhet derpå, att alla dessa försök antingen äro ämnade att vara ett slags teckensystem, afsedt att användas endast i nödfall och vid kortare meddelanden, eller också inskränka de sig till ett i förening med en naturlig förenkling af grammatiken verkställdt utbyte af de i språken bestående orden mot andra, uppfunna utan plan och sammanhang. De första försöken voro så invecklade och opraktiska, att de försvunno, innan de knappast hunnit blifva kända; de, som gjordes dernäst och hvilka kunna sägas tillhöra den andra kategorin, voro redan *språk*, hvilka dock voro *ingenting mindre än allmänfattliga*. Författarne kallade dem "verldsspråk" kanske af det skälet, att i hela verlden icke fans en enda menniska, med kvilken man kunde samtala på dessa språk. Om det vore tillräckligt för ett språks internationalitet, att det af en person blott kallades så, skulle hvarje bestående språk kunna blifva verldsspråk allt efter hvar och en enskild persons önskan.

Då alla dessa försök gingo ut på att med glädje emottagas af menskligheten och att erhålla densammas enhälliga bifall,—hvilket just är uppgiftens allra svåraste del, till följd af verldens naturligá likgiltighet för hvarje dylikt projekt, som, utan att inbringa någon obetingad nytta, blott tager hennes beredvillighet, tid och möda i anspråk, — så är det lätt begripligt, att alla dessa försök måste lida skeppsbrott. De flesta menniskor intersserade sig alldeles icke för dessa försök, men de, som möjligen intresserade sig derför, ansågo med rätta, att det icke lönade mödan att lära sig ett språk, för att blott kunna tala med författaren; "när alla" tänkte de, "eller åtminstone några millioner menniskor kunna det, då skall jag också lära mig det." En sak, som blott då kunde vara en anhängare till nytta, när en mängd andra anhängare förut funnos, fann natnrligtvis ingen enda sådan utan visade sig vara dödfödd. Om nu också, som man påstår, ett af de sista försöken, "Volapük" kalladt, förvärfvat sig ett visst antal anhängare, så har detta blott skett på den grund, att tanken att kunna få ett "internationelt språk" i sig sjelf är så förförisk, att de, som äro böjda för entusiasm och uppoffringar, egna detta försök sin tid, i hopp att detta möjligen skall kunna lyckas. Men antalet af dessa entusiaster skall nå en viss höjd (*), och derpå helt och hållet upphöra att stiga, ty den kalla och likgiltiga delen af menskligheten skall icke vilja offra sin tid för att blott kunna meddela sig med detta fåtal, hvarför helt snart äfven detta ofvan nämda språk skall gå under, utan att hafva varit till någon som helst nytta.

Sedan länge har jag varit sysselsatt med skapandet af ett internationelt språk, men då jag hvarken kände mig

(*) Naturligtvis kan antalet af dem, som kunna språket, ej beräknas efter antalet af de sålda exemplaren läroböcker.

mera begåfvad eller mera energisk än författarne till de öfriga, fruktlösa försöken, så inskränkte jag mig en lång tid till betraktelser och eftertanke öfver detta ämne. Några lyckliga idéer, frukten af dessa tankar, hafva uppmuntrat mig till fortsatt arbete samt förmått mig att försöka, om det likväl icke vore möjligt att systematiskt öfvervinna alla hinder, som ställa sig i vägen vid införandet och skapandet af ett universalspråk.

Det förefaller mig nu, som om jag mer eller mindre lyckats i mitt stora företag, och framlägger derför frukten af mitt mångåriga och trägna arbete till den ärade läsarens opartiska bedömande.

De hufvuduppgifter, hvilka jag föresatt mig att lösa, voro följande:

I. Språket måste vara så lätt, att hvar och en så att säga på lek kan lära sig det.

II. Hvar och en, som lärt sig detta språk, måste genast kunna begagna detsamma i umgänget med personer af andra nationaliteter, alldeles bortsedt ifrån, huruvida det är kändt af verlden, om det har många, få eller rakt inga anhängare,—d. v. s. att språket, till följd af sin egendomliga byggnad, genast vid sitt första framträdande kan tjena som internationelt sammanbindningsmedel.

III. Man man måste dessutom finna ett medel att öfvervinna folks likgiltighet och att förmå dem att genast och *en masse* göra samma bruk af detta språk som af ett annat lefvande språk, men icke endast med en nyckel dertill i handen, ej heller blott i yttersta nödfall.

Af alla de försök, som på skilda tider framkommit under det välklingande, men oförtjenta namnet "verldsspråk,", har det icke funnits ett enda, som vetat lösa mera än *en* af dessa uppgifter och äfven den blott *delvis*.

Förutom dessa tre hufvuduppgifter har det ock funnits flere andra, för kvilka jag dock icke omständligare redogör, alldenstund de endast äro af oväsentling naiur.

Innan jag nu öfvergår till förklaringen af de sätt, på hvilka jag löst ifrågavarande af mig framstälda trenne uppgifter, vill jag ännu en gång uppmana läsaren att noga öfvertänka betydelsen af dessa uppgifter och icke alltför lättsinnigt bedöma de sätt, på hvilka jag löst desamma, om de möjligen synas vara alltför enkla. Orsaken till denna min anhållan ligger deri, att jag mer än väl känner till det stora flertalets böjelse att betrakta en sak med desto större aktning, ju svårfattligare, omfångsrikare och hårdsmältare den är. Då sådana personer få se den minsta lärobok, som någonsin funnits, med de allra enklaste, för alla tillgängliga regler, skola de säga: "nej, det är då för enkelt, det kunde jag också gjort," och behandla boken med ringaktning, utan att betänka att just konsten att ernå sådan enkelhet och korthet och att återföra hvarje sak från den invecklade form, hvari den nu befinnes, till sin enklaste grundform, just varit den svåraste delen af uppgiften.

I.

Den första uppgiften har jag löst på följande sätt:

a) Jag har ända till otrolighet förenklat grammatiken, å ena sidan i öfverensstämmelse med de bestående lefvande språken, på det att hon skulle vara lätt att lära, utan att å andra sidan hafva beröfvat henne klarhet, noggranhet, och smidighet.

Hela mitt språks grammatik kan grundligt inläras på **en timme.** Den lättnad, som vinnes genom en sådan grammatik, är klar och tydlig för alla.

b) Jag har uppstält regler för ordbildningen och derigenom otroligt förkortat antalet af de ord, man måste känna, utan att derigenom det ringaste af språkets tydlighet gått förlorad; tvärtom, genom möjligheten att af ett ord bilda en mängd andra, för att på sådant sätt uttrycka alla ett begrepps olika färgskiftningar, — har jag gjort språket rikare än de rikaste nu lefvande. Detta resultat uppnådde jag genom införandet af olika förstafvelser och ändelser, med hvilkas tillhjelp man af ett ord kan bilda många andra, utan att på förhand hafva inlärt dem. För bekvämlighets skull har jag äfven gifvit dessa förstafvelser och ändelser betydelse såsom sjelfständiga ord. T. Ex:

1) Förstafvelsen *mal* betecknar ett begrepps raka motsats; alltså när vi känna ordet "god" (*bon,a*) så äro vi sjelfva i stånd att bilda ordet "dålig" (*mal,bon,a*). Ett särskildt ord för begreppet "dålig" visar sig alltså vara onödigt; *alt,a* hög—*mal,alt,a* låg; *estim,i* vörda—*mal,estim,i* förakta o. s. v. Om vi alltså hafva lärt oss det enda ordet *mal* så äro vi sedan befriade från intärandet af ett stort antal ord såsom t. ex. "hård," "kall," "gammal," "smutsig", "fattig," "mörk," "ranära," "nedantill." "hata," "förbanna o. s. v.

2) Ändelsen *in* utmärker det qvinliga slägtet; alltså när vi känna ordet "broder" (*frat,o*), kunna vi sjelfva bilda ordet "syster" (*frat,in,o*); fader *patr,o* — *patr,in,o*. Följaktligen äro sådana ord som "mormor," "dotter," "qvinna," "brud," "flicka," "höna," "ko," m. fl. helt och hållet öfverflödiga.

3) Ändelsen *il* betecknar verktyget för en handling t. ex. *tranĉ,i* skära—*tranĉ,il,o* knif; öfverflödiga äro alltså ord sådana som: "kam," "yxa," "nål," "klocka," "plog," "skridsko," m. fl.

4) Och på det sättet (ungefär 50).

Dessutom har jag fastställt den regeln, att alla ord,

som redan äro så att säga internationela, d. v. s. alla s. k. främmande ord förblifva oförändrade i det internationela språket, i det de blott antaga det internationela stafsättet. Till följd häraf blir en stor massa ord onödiga såsom, advokat, astronomi, botanik, centrum, deklamera, doktor, "exploitera," "figur," "form," "komedi," "lokomotiv," "motiv," "nerv," "platina," "publik," "temperatur," "telegraf," "redaktion," "wagon," o. s v. o. s. v.

På grunda af dessa ofvan anförda regler tilllika med många andra språkets egenskaper, är det samma så obegripligt lätt, att allt besvär vid inlärandet af detta språk inskränker sig till inlärandet af ungefär 900 ord. Af dessa 900 ord kan man efter bestämda regler, utan synnerlig tankeanbilsträngning och utan att besitta någonvidare skicklighet, bilda alla i dagliga lifvet förekommande ord och vändningar. Härtill kommer, att dessa 900 ord äro så väl valda, att deras inlärande är ytterst lätt för en medelmåttigt bildad person.

Inlärandet af detta välljudande, rika och för alla begripliga språk (hvilket här nedan ytterligare skall förklaras) erfordrar alltså icke *en rad af år*, som andra språk, utan kan fullkomligt **läras på några få dagar.** (*)

II.

Den andra uppgiften har jag löst på följande sätt:

a) Jag har fullständigt *upplöst* de i språket befintliga begreppen, så att hela språket blott består af *oföränderliga* ord, i stället för ord med ett oändligt antal grammatikaliska

(*) Derom kan hvar och en sjelf öfvertyga sig; jag hänvisar till slutet af detta arbete, der en fullständig lärobok lemnas på blott ett par sidor.

former. Tager någon ett på mitt språk författadt arbete i sin hand, så skall han genast finna att hvarje ord *alltid* och *uteslutande* förekommer i en och samma form, den nämligen, i kvilken det förefinnes i ordboken. Men olika grammatikaliska former, äfvensom ordens inbördes förhållande o. dyl., uttryckas genom sammanställning af oföränderliga ord. Då en sådan konstruktion är alldeles främmande för de europeiska folken och de skulle få svårt att vänja sig dervid, så har jag lämpat denna upplösning af språket efter det europeiska språkbruket, så att de, som studera mitt språk utan att ha läst detta företal (hvilket för öfrigt ingalunda är nödvändigt i och för sjelfva lärandet), alldeles icke skola ana, att bygnaden af detta språk på något sätt skiljer sig från deras modersmåls. Uppkomsten af t. ex. ordet *frat,in,o* hvilket i verkligheten består af tre ord nämligen: *frat* broder, *in* qvinna, *o* det som finnes, är bestående, (= det som är qvinna broder = syster), — förklarar läroboken på följande sätt: *frat*= broder; men då hvarje substantiv i nominativ får ett *o* tillagdt, följer derutaf *frat,o*; och till bildande af detta ords feminina kön tillägges ändelsen *in*; så fås ordet "syster" = *frat,in,o*. Till följd häraf störes lärjungen ingalunda af den på ordens upplösning fotade språkbygnaden, ty han anar icke en gång, att det han kallar ändelse, prefix eller suffix är ett alldeles sjelfständigt ord, som alltid behåller samma betydelse, vare sig det står i början eller slutet af ett annat ord, eller sjelfständigt; ej heller att hvarje ord med samma rätt kan begagnas såsom stamord och grammatikalisk ändelse. Men denna konstruktion har till följd, att hvar och en genast klart uppfattar allt som skrifvits på detta språk, äfven om han förut ej känner det eller ens hört talas derom.

Ett exempel skall vara tillräckligt för att bevisa detta.

Vi antaga att jag befinner mig i Sverige utan att för-

sta ett svenskt ord; jag vill ställa en fråga till någon och skrifver derför på en bit papper på det internationela språket t. ex. följande:

Mi ne scias kie mi las,is la baston,o,n; ĉu vi ĝi,n ne vid,is?

Derpå öfverlemnar jag den internationel—svenska ordboken till den ifrågavarande personen, i det jag först gör honom uppmärksam på följande sats, som står öfverst tryckt med stora bokstäfver: *"Allt, som är skrifvet på det internationela språket, kan tydas med tillhjelp af detta lexikon. De ord, som tillsamman, bilda ett begrepp, skrifvas ihop, men atskiljas medelst komma; till exempel ordet* **frat,in,o,"** *som uttrycker en enda sak, är bildadt af tre ord, som hvart och ett sökes för sig."*

Om nu den ifrågavarande personen aldrig hört talas om det internationela språket, så skall han först skaka på hufvudet, men sedan taga mitt papper i handen, söka i ordboken och finna följande:

Mi	*mi* jag	jag
ne	*ne* icke, nej	icke
scias	*sci* veta *as* betecknar närvarande tid	vet
kie	*kie* hvar	hvar
mi	*mi* jag	jag
las,is	*las* lemna *is* betecknar förfluten tid	har lemnat
la	*la* den, det (artikel)	(den)
baston,o,n	*baston* käpp *o* betecknar substantivet *n* betecknar akkustativ	käppen
ĉu	*ĉu* om	om

vi	*vi* du, I, ni	Ni
ġin	*ġi* den, det *n* betecknar akkusativ	den
ne	*ne* icke, nej	icke
vidis ?	*vid* se *is* betecknar förfluten tid	har sett ?

På detta sätt begriper svensken hvad jag frågar honom. Om han önskar svara mig, lemnar jag honom den svensk— internationela ordboken. i hvars början står tryckt: *"Om man vill uttrycka något på det internationela språket, så användes denna ordbok, i det man söker sjelva orden i ordboken, men de grammatiska formernas ändelser i den bifogade grammatiken under rubriken till den motsvarande ordklassen"* Då nu i sagda grammatik, som också af läroboken synes, alla en ordklass' grammatikaliska regler blott upptaga några få rader, så är uppsökandet af en ändelse för att uttrycka en grammatisk form, lika så litet tidsödande som af ett ord i ordboken.

Jag måste göra läsaren uppmärksam på den ofvannämda omständigheten, som trots sin påtagliga enkelhet ändock är af oerhörd praktisk betydelse. Det är sjelfklart, att man icke på något annat språk ens med tillhjelp af den allra bästa ordbok, kan göra sig förstådd af en person, som ej är detsamma mäktig, ty, för att kunna hafva någon nytta af en ordbok till något af de lefvande språken, måste man först vara mer eller mindre förtrogen med detsamma. För att kunna finna ett gifvet ord i ordboken, måste man känna dess grundform, alldenstund nästan hvarje ord under talets lopp användes under olika från hvarandra afvikande former, som ofta äro alldeles olika grundformen, förutom en mängd prefix och suffix o. s. v. Om man derför ej är förtrogen med ett språk, skall man nästan ej kunna finna ett enda ord, och

äfven de, som man kan finna, skola ej gifva en ett rätt begrepp om det, som skulle uttryckas. Ty, om t. ex den ofvan framstälda frågan skulle göras mig af en fransman på hans språk; "Je ne sais pas où j'ai laissé la canne; est-ce que vous ne l' avez pas vue?"—så skulle jag, i fall jag ej alls kunde någon fransyska, med ordbokens hjelp finna följande: "Jag icke—?—steg—hvarest—?—sengångare (?)—koppel (? —den—rör —; —öster—det—hvarför, att, än—i, Ni—icke—?—?—steg—utsigt, afsigt, fönster?" (Frågetecknen stå i stället för sådana ord, som ej finnas i något lexikon, emedan de blott äro grammatikaliska former af andra ord).

Dessutom må äfven det förhållandet omnämnasatt de lefvande språkens lexika alltid äro särdeles omfångsrika, hvilket gör uppöskandet af orden mycket tröttsamt, under det att den internationela ordboken till följd af ordens upplösning är ganska liten och bekväm. Dertill kommer också den omständigheten, att i en gifven ordbok nästan hvarje ord har flere betydelser, så att man alltid måste välja blindt bland detta större eller mindre antal. Om vi också tänka oss ett språk med så förenklad grammatik som möjligt, och så beskaffadt att hvarje ord hade en viss bestämd betydelse, så vore det dock nödvändigt, att ifrågavarande person, om han med tillhjelp af lexikon skulle kunna tyda den lilla biljetten icke blott kände till det främmande språkets grammatik, utan också vore tillräckligt färdig i att med lätthet sköta densamma, för att kunna skilja mellan ett ords grundform eller stam, mellan den härledda och sammansatta formen, o. s. v.;—språkets nytta blefve alltså beroende af antalet af dess adepter, och i brist på sådana, densamma, som ingen.

Om vi t. ex. befinna oss i en jernvägsvagn och vilja ställa följande fråga till vår granne: "Huru länge skola vi stanna i N.?" —så kunna vi väl icke bedja honom att

först lära sig vårt språks grammatik, innan han öfvergår till att öska i lexikonet. Men on vi begagna oss af det internationella språket, så skola vi strax förstås af hvilken nations representant som helst, äfven om han icke är detta språk mäktig, ja, till och med om han aldrig hört talas om det.

Hvar och en kan med lätthet läsa och förstå en bok, författad på detta språk, blott han har en nyckel (ordbok) i handen, och detta utan någon som helst förberedelse, eller utan att ha läst det ordbokens användning förklarande företalet; (*) men en bildad menniska skall, såsom här nedan tydliggöres, endast högst föga behöfva begagna ordboken.

Om vi t. ex. hafva ett bref att skrifva till en spanjor i Madrid, men vi hvarken förstå hans språk, eller han vårt, och vi icke veta, om han känner till det internationela språket, kunna vi, detta oaktadt, skicka honom ett bref på detsamma och vara fullt förvissade, att han skall förstå oss. Då det internationela språkets ordbok, till följd af ordens upplösning, på ett ark papper innehåller alla i det dagliga lifvet förekommande ord samt för ett par öre kan fås på hvilket språk som helst, i hvarje bokhandel och ledigt får plats i ett kuvert, så kunna vi helt lugnt skrifva vårt bref på det internationela språket, bifoga en ordlista för spanskan — och vara försäkrade att adressaten förstår oss, emedan denna ordbok icke blottären bekväm och utförlig nyckel till brefvet, utan äfven innehåller förklaring öfver användningssättet.

Tack vare ordens stora inbördes sammanställbarhet, kan man med tillhjelp af denna korta ordlista uttrycka allt,

---

Då både några prof på språket och en ordbok äro bifogade, kan läsaren genast öfvertyga sig derom.

som behöfves i det dagliga lifvet. Det förstås af sig sjelft, att ord, som sällan förekomma, såsom tekniska uttryck och främmande ord, och hvilka man kan antaga såsom för alla bekanta, t. ex. "tobak" "teater," "fabrik," o. dyl. icke finnas deruti. Men om det icke går på annat sätt och vi måste använda andra ord, som ej finnas i ordboken, och då vi icke kunna uttrycka våra tankar medelst omskrifning, blifva vi nödsakade att taga vår tillflykt till en *fullständig* ordbok.

b) Till följd alltså af det internationela språkets egendomliga konstruktion kunna vi förmedelst detsamma göra oss förstådda af hvem det vara må. Den enda olägenheten, hvilken emellertid blott komme att räcka så länge språket hölle på att införas vore den, att man hvarje gång måste vänta tills den tilltalade personen förstått ens tankar. För att också så mycket som möjligt förminska denna olägenhet, åtminstone i umgänget med bildade menniskor, har jag förfarit på följande sätt: ordboken har jag ej sammansatt af på måfå uppfunna ord, utan om möjligt af sådana ord, som redan äro kända af den bildade verlden. Så har jag till exempel lemnat de ord oförändrade, som äro lika i alla kulturspråken; af ord som hafva ett olika ljud i olika språk, har jag valt dem, som äro gemensamma för två eller tre europeiska hufvudspråk eller, om blott hörande till ett, dock bekanta för de öfriga nationerna; men då ett gifvet ord är olika i alla språk, har jag bemödat mig om att finna ett annat ord, som antingen är af beslägtad betydelse eller, om också mera sällan användt, dock kändt af de förnämsta folken. Ordet "nära" t. ex. ljuder olika i alla språk; men, om vi taga det latinska ordet "närmast" (*proximus*), så skall det visa sig att detta förekommer i de flesta språk, fast i något olika former; då jag alltså öfver-

satt ordet ”nära” med *proksim*, så skall jag alltid mer eller mindre lätt förstås af hvarje bildad menniska. I flere andra fall har jag också valt orden ur det latinska språket, såsom ännu varande till en del internationelt. Från dessa regler har jag blott då afvikit, när trängande omständigheter så fordrat såsom t. ex.; för att undvika tvetydighet, eller förenkla orthografin. Om jag alltså skrifver till en åtminstone medelmåttigt bildad menniska, för hvilken det internationela språket är helt och hållet främmande, så kan jag vara säker på, att han skall förstå mig, utan att ens behöfva stå i ordboken annat än möjligtvis i några få, tvifelaktiga fall.

Då jag nu i sjelfva verket afslutat förklaringen af mitt språk, anför jag några exempel på det det internationela språket, på det att läsaren sjelf må kunna öfvertyga sig om sanningen af det ofvan sagda. (*).

I. Patr,o ni,a.

Patr,o ni,a, kiu est,as en la ĉielo, sankt,a est,u Vi,a nom,o, ven,u reĝ,ec,o Vi,a, est,u vol,o Vi,a, kiel en la ĉiel,o, tiel ankaŭ sur la tero. Pan,o,n ni,a,n ĉiutag,a,n don,u al ni hodiaŭ, kaj pardon,u al ni ŝuld,o,j,n ni,a,j,n, kiel ni ankaŭ pardon,as al ni,a,j ŝuld,ant,o,j; ne konduk,u ni,n en tent,o,n; sed liber,ig,u ni,n de la mal,ver,a, ĉar Vi,a est,as la reg,ad,o, la fort,o, kaj la gloro etern,e. Amen!

(*) Vid brefvexling med personer, sam kunna det internationela språket, användas ej komma emellan ett ords olika delar.

II. El La Biblio.

Je la komenc,o Di,o kre,is la ter,o,n kaj la ĉiel,o,n. Kaj la ter,o est,is sen,form,a kaj dezert,a, kaj mal,lum,o est,is super la profund,aĵ,o, kaj la anim,o de Di,o si,n port,is super la akv,o. Kaj Di,o dir,is: est,u lum,o; kaj far,iĝ,is lum,o. Kaj Di,o vid,is la lum,o,n ke ĝi est,as bon,a, kaj nom,is Di,o la lum,o,n tag,o, kaj la mal,lum,o,n Li nom,is nokt,o. Kaj est,is vesper,o, kaj est,is maten,o, — unu tag,o. Kaj Di,o dir,is: est,u firm,aĵ,o inter la akv,o, kaj ĝi apart,ig,u akv,o,n de akv,o. Kaj Di,o kre,is la firm,aĵ,o,n kaj apart,ig,is la akv,o,n kiu est,as sub la firm,aĵ,o, de la akv,o kiu est,as super la firm,aĵ,o; kaj far,iĝ,is tiel. Kaj Di,o nom,is la firm,aĵ,o,n ĉiel,o. Kaj est,is vesper,o, kaj est,is maten,o — la du,a tag,o. Kaj Di,o dir,is: kolekt,u si,n la akv,o de sub la ĉiel,o unu lok,o,n, kaj montr,u si,n sek,aĵ,o; kaj far,iĝ,is tiel. Kaj Di,o nom,is la sek,aĵ,o,n ter,o, kaj la kolekt,o,j,n de la akv,o Li nom,is mar,o,j.

III. Leter,o.

Kar,a amik,o!

Mi prezent,as al mi kia,n vizaĝ,o,n vi far,os post la ricev,o de mi,a leter,o. Vi rigard,os la sub,skrib,o,n kaj ek,kri,os: „ĉu li perd,is la saĝ,o,n? Je kia lingv,o li skrib,is? Kio,n signif,as la foli,et,o, kiu,n li al,don,is al si,a leter,o?" Trankvil,iĝ,u, mi,a kar,a! Mi,a saĝ,o, kiel mi almenaŭ kred,as, est,as tut,e en ord,o.

Mi leg,is antaŭ kelk,a,j tag,o,j libr,et,o,n sub la nom,o „Lingv,o internaci,a". La aŭtor,o kredig,as, ke per tiu lingv,o oni pov,as est,i kompren,at,a de la tut,a mond,o, se eĉ la adres,it,o ne sol e ne sci,as la lingv,o,n, sed eĉ ankaŭ ne aŭd,is pri ĝi; oni dev,as sol,e al,don,i al la leter,o mal,grand,a,n foli,et,o,n nom,-at,a,n „vort,ar,o". Dezir,ant,e vid,i, ĉu tio est,as ver,a, mi skrib,as al vi en tiu lingv,o, kaj mi eĉ unu vort,o,n ne al,met,as en ali,a lingv,o, tiel kiel se ni tut,e ne kompren,us unu la lingvo,n de la ali,a. Respond,u al mi, ĉu vi efektiv,e kompren,is kion mi skrib,is. Se la afer,o propon,it,a de la aŭtoro est,as efektiv,e bon,a, oni dev,as per ĉiu,j fort,o,j lin help,i. Kian mi hav,os vi,a,n respond,o,n, mi send,os al vi la libr,et,o,n; montr,u ĝi,n al ĉiu,j loĝ,ant,o,j de vi,a urb,et,o, send,u ĝi,n ĉiu,n vilaĝ,o,n ĉirkaŭ la urb,et o, ĉiu,n urb,o,n kaj urb,et,o,n, kie vi nur hav,as amik,o,j,n aŭ kon,at,o,j,n. Est,as neces,e ke grand,eg,a nombr,o da person,o,j don,u si,a,n voĉ,o,n — tian post la plej mal,long,a temp,o est,os decid,it,a afer,o, kiu pov,as port,i grand,eg,a,n util,o,n al la hom,a societ,o.

IV. Mi,a pens,o.

Sur la kamp,o, for de l' mond,o,
Antaŭ nokt,o de somer,o
Amik,in,o en la rond,o.
Kant,as kant,o,n pri l'esper,o.

Kaj pri viv,o detru,it,a
Ŝi rakont,as kompat,ant,e, —
Mi,a vund,o re,frap,it,a
Mi,n dolor,as re,sang,ant,e.

* *
*

„Ĉu vi dorm,as? Ho, sinjor,o,
Kial tia sen,mov,ec,o?
Ha, kred,ebl,e re,memor,o
El la kar,a infan,ec,o?"
Ki,o,n dir,i? Ne plor,ant,a
Pov,is est,i parol,ad,o
Kun fraŭl,in,o ripoz,ant,a
Post somer,a promen,ad,o!

* *
*

Mi,a pens,o kaj turment,o,
Kaj dolor,o,j kaj esper,o,j!
Kiom de mi en silent,o
Al vi ir,is jam ofer,o,j!
Ki,o,n hav,is mi plej kar,an—
La jun,ec,o,n—mi plor,ant,a
Met,is mem sur la altar,o,n
De la devo ordon,ant,a!

* *
*

Fajr,o,n sent,as, mi intern,e,
Viv,i ankaŭ mi dezir,as,—
Io pel,as mi,n etern,e,
Se mi al gajul,o,j ir,as...

Se ne plaĉ,as al la sort,o
Mi,a pen,o kaj labor,o —
Ven,u tuj al mi la mort,o,
En esper,o—sen dolor,o!

V. El Heine'.

En sonĝ,o princ,in,o,n mi vid,is
Kun vang,o,j mal,sek,a,j de plor,o,
Sub arb,o, sub verd,a ni sid,is
Ten,ant,e si,n kor,o ĉe kor,o.

* *
*

„De l'patr,o de l'vi,a la kron,o
Por mi ĝi ne est,as hav,ind,a;
For, for li,a sceptr,o kaj tron,o —
Vi,n mem mi dezir,as, am,ind,a!"

* *
*

— „Ne ebl,e!" ŝi al mi re,dir,as:
„En tomb,o mi est,as ten,at,a,
Mi nur en la nokt,o el,ir,as
Al vi, mi,a sol,e am,at,a!"

VI. Ho, mi,a kor'.

Ho, mi,a kor', ne bat,u mal,trankvil,e,
El mi,a brust,o nun ne salt,u for!
Jam ten,i mi,n ne pov,as mi facil,e
Ho, mi,a kor'!

* *
*

Ho, mi,a kor'! Post long,a laborad,o
Ĉu mi ne venk,os en decid,a hor'!
Sufiĉ,e! trankvil,iĝ,u de l' bat,ad,o,
Ho, mia kor'!

III.

Framställningen af mitt språks hufvudegendomligheter skulle alltså vara afslutad, på samma gång som redogörelsen för de tvenne första uppgifterna. Jag har visat hvilka fördelar språket erbjuder den, som lärt sig det; jag har bevisat, att dess framgång är helt och hållet oberoende af menniskors förhållande till det samma; att det i sjelfva verket har rätt att kallas "internationelt," äfven om ingen i verlden vill höra talas derom, samt att det verkligen sätter dem, som lärt sig det, i stånd att meddela sig med personer af annan nationalitet, om desse blott kunna läsa och skrifva. Men mitt språk har ännu ett mål: det är icke nog att det blir *internationelt*, det skall också blifva *allmänt*, d. v. s. komma derhän, att största delen af dem, som kuna läsa och skrifva, med färdighet kunna *tala* det. Att räkna på allmänhetens understöd för uppnåendet af detta mål,—det vore att bygga på en fantastisk och vacklande grund, då ju den ojemförligt största delen af menniskoslägtet icke tycker om att understödja någonting, utan begär, att man skall förelägga dem allt färdigt och beredt. Jag har derför bemödat mig att finna ett medel att uppnå mitt mål så att säga oberoende af menniskors hjelp. Ett af dessa medel, för hvilket jag här vill utförligare redogöra, är ett slags *allmän omröstning.*

Hade hvar läsare grundligt öfvertänkt det, som här ofvan blifvit utveckladt, så skulle han draga den slutsatsen, att kännedomen om det internationela språket skulle vara honom af obetingad nytta, och att den ringa möda, som han skulle nedlägga på detsammas inlärande, för honom blefve synnerligen lönande; jag kunde följaktligen vänta mig att mitt språk genast skulle vinna en massa läregiriga anhängare. Men då jag föredrager att vara beredd på ogynsamma

omständigheter, hellre än invagga mig i rosenskimrande förhoppningar, så antager jag att det i början skall blifva högst få läregiriga, få, som skola anse det nyttigt för sig att lära mitt språk; att den största delen af mina läsare skola lemna saken utan afseende, för att slippa heta svärmare (en benämning, som man nu för tiden fruktar mer än alla andra) Hvad behöfves nu för att förmå denna mängd af likgiltiga och obeslutsamma menniskor att lära sig det internationela språket?

Kunde vi så att säga läsa dessa likgiltigas tankar, skulle vi för visso iakttago följande: i grund och botten har ingen af dessa något emot införandet af ett internationelt språk,—tvärt om, hvar och en skulle med glädje helsa en sådan tilldragelse; de blott önska att, *utan deras eget allra minsta bezvär eller ringaste offer*, det en dag skulle visa sig att den större delen af menskoslägtet vore detta språk mäktig. Då skulle den likgiltigaste skynda sig att lära detta språk: ty att *då* spara sig den ringa mödan för att lära sig ett språk, som besitter ofvan omnämda fördelar och redan begagnas af flertalet af de bildade, — det vore allt för barnsligt.

Fö.r att öfverlemna allt redan färdigt åt menskligheten, utan att fordra det minsta initiativ af någon, utan att begära något offer, och på det att det en dag skall visa sig, att en betydande del af menskligheten antingen redan lärt sig det internationela språket eller ock offentligt förbundit sigd ertill,—förfar jag på följande sätt:

Föreliggande broschyr skall spridas i hela verlden. Utan att begära det läsaren skall lära sig detta språk eller öfver hufvud taget någonting, som skulle kosta tid, arbete eller penningar, anhåller jag blott att han godhetsfullt ville fatta pennan och ifylla en af bifogade blanketter och

derpå sända den till mig. Innehållet af blanketten är följande:

"Udnertecknad lofvar härmed att lära sig det af D-r Esperanto föreslagna internationela språket, då det visat sig, att 'tio millioner menniskor offentligt gifvit samma löfte." Härpå följer underskriften och sigillet, samt på baksidan det fullständigt utskrifna namnet tillika med af sändarens noggrant angifna adress.

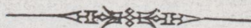
Den deremot, som har något allvarsamt emot införandet af ett internationelt språk, ombedes vänligen återsända blanketten med öfverstruken text och påskriften *"kontraŭ"* (emot). Men den, som å andra sidan i *alli händelser* önskar lära språket, oafsedt antalet af dess anhängare, torde godhetsfullt stryka öfver andra hälften af texten och ersätta den med ordet *senkondiĉe* (obetingadt).

Undertecknandet af ofvanstående förbindelse fordrar icke det ringaste offer och förpligtar till intet, i fall hela företaget skulle misslyckas; detta löfte har blott då något värde, när tio millioner andra menniskor vilja lära sig språket. Men i detta fall vore det icke mer något offer af underskrifvaren, utan en sak. som han skulle skynda sig att af sig sjelf utföra utan föregående löfte. Också kan hvarje menniska, utan att dermed göra någon uppoffring och blott genom att underteckna ifrågavarande blankett, påskynda förverkligandet af detta mensklighetens traditionela ideal.

Man må samla underskrifter för hvilket mål som helst, låt vara det högsta och nyttigaste, det skall dock blott finnas högst få, som gerna gifva sin underskrift. Men då denna underskrift befordrar förverkligandet af en stor tanke, utan att fordra något hvarken materielt eller moraliskt offer och utan att göra anspråk på något besvär, så kun-

na vi väl med full rätt hängifva oss åt den förhoppningen, att ingen skall vägra sin underskrift. Under sådana omständigheter, skulle en vägran af underskrift icke blott vara en lättsinnig behandling af saken i fråga, utan äfven ett *uppsåtligt hämmande* af ett allmännyttigt företag. I detta fall skulle en vägran blott kuna förklaras genom den fruktan, som en genom sin börd, sitt vetande eller sin rikedom framstående person skulle hysa för att se sitt namn på samma ställe som andra, lägre ståendes. Dock hoppas jag, att de skola vara få, som af så fåfäng stolthet skola låta förmå sig att hämma en för mensklighetens framåtskridande så vigtig sak. Det lider intet tvifvel, att *öfverhufvud taget — ingen* skulle hafva något att invända mot införandet af ett internationelt språk; men om någon icke skulle vilja gilla ett internationelt språk *i den gestalt, i hvilken det af mig föreslagits*, så må han då i stället för den ofvannämda förbindelsen, insända sin protest. Att afgifva *någon* röst, är allas pligt, äfven den blott halfbildades, af hvilken ålder, kön eller stånd han än må vara, så mycket mer, som afgifvandet af densamma endast erfordrar några minuter till ifyllande af blanketten samt ett par öre till portot.

Redaktionerna af alla tidskrifter ombedas härmed ödmjukast att offentliggöra innehållet af mitt upprop; hvarje privat person åter, att godhetsfullt vilja meddela vänner och bekanta mitt föreliggande projekt.

Det ofvan sagda är allt. hvad jag ansett nödigt säga om mitt verk.

Jag är långt ifrån att påstå, att dett af mig föreslagna språket är fullkomligt, och att intet bättre kunde finnas; jag har likväl efter bästa förmåga sträfvat att uppfylla alla de fordringar, som kunna ställas på ett internationelt språk och det är först sedan jag lyckats lösa de af mig föresatta uppgifterna, som jag beslutat framlägga mitt verk inför offentligheten. Men jag är blott en menniska, jag kan taga miste, kan ha begått något oförlåtligt fel, kan ha förbisett något, som vore af den största vigt för språket. Förmådd af dessa skäl, och innan jag skrider till utgifvandet af fullständiga ordböcker, tidskrifter, böcker m. m., har jag beslutat att under en tidrymd af ett år öfverlemna mitt verk till allmänhetens omdöme med den anhållan, att alla bildade icke måtte undanhålle mig sina åsigter angående detta verk. Må hvar och en skriftligen meddela mig hvad han finner lämpligt att ändra, förbättra eller komplettera m. m. Bland de mig meddelade meningarna; skall jag med tack-sam-het tillgodogöra mig sådana som verkligen visa sig som nyttiga.

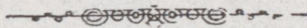
Efter dessa möjliga förändringar, som jag i sådant fall tänker offentliggöra i en särskild broschyr, skall språket få en fast och bestämd form. Skulle också dessa förbättringar synas någon otillräckliga, må man då icke glömma, att språket också sedermera ej är utestängdt från alla förbättringar, blott med den skilnad, att desamma icke utgå från författaren, utan från en internationel, allmänt erkänd och kompetent, speciel akademi för språket. Det är svårt att skapa ett verldsspråk, kanske ännu svårare att få det *antaget*, och derför måste vi alltid första och främst hafva *denna omständighet* till ögonmärke. Har språket en gång väl

vunnit burskap och kommit allmänt i nruk, så skall snart en kompetent, af alla erkänd, akademi af sig sjelf bildas, som så småningom, nästan omärkligt, skall införa alla förbättringar, skulle också språket derigenom med tiden blifva alldeles till oigenkänlighet förändradt. På denna grund anhåller jag, att de ärade läsare som kunna hafva något att anmärke mot detta internationela språk, blott i dett fall, att de hafva *allvarsamma* skäl dertill, tillsända mig sin protest i stållet för sitt löfte, nemligen om de kunna finna sådana grundfel i språket, att de efter deras åsigt icke kunna förbättras i framtiden.

Detta verk, som kostat mig så mycken tid och möda, anbefaller jag härmed till den bevågna allmänhetens uppmärksamhet. Jag är öfvertygad, att hvar och en, hvilken menniskors allmänna bästa ligger om hjertat, skal lräcka mig en hjelpsam hand och efter förmåga understödja den af mig föreslagna saken. Omständigheterna skola nog af sig sjelfva visa hvar och en den väg, på hvilken han kan vara saken behjelplig. Å min sida tillåter jag mig blott att fästa detta språks anhängares uppmärksamhet derpå, att först och främst utgången af d n nyss omtalade omröstningen är den vigtigaste punkt, vid hvilken vi måste fästa oss. Må hvar och en blott efter förmåga göra sitt bästa, ty då skola vi inom kort vara i besittning af det, hvarefter menskligheten redan så länge har längtat, nemligen ett *allmänt språk*.

☛ Författaren anhåller, att läsaren ville ifylla en af bifogade blanketter och öfversända den till honom, samt i samma afsigt fördela de öfriga bland sina vänner och bekanta.

Promes,o.

Mi, sub,skrib,it,a, promes,as el,lern,i la propon,it,a,n de d-r,o Esperanto lingv,o,n inter,naci,a,n, se est,os montr,it,a, ke dek milion,o,j person,o,j don,is publik,e tia,n sam,a,n promes,o,n.

Sub,skrib,o:

Promes,o.

Mi, sub,skrib,it,a, promes,as el,lern,i la propon,it,a,n de d-r,o Esperanto lingv,o,n inter,naci,a,n, se est,os montr,it,a, ke dek milion,o,j person,o,j don,is publik,e tia,n sam,a,n promes,o,n.

Sub,skrib,o:

Promes,o.

Mi, sub,skrib,it,a, promes,as el,lern,i la propon,it,a,n de d-r,o Esperanto lingv,o,n inter,naci,a,n, se est,os montr,it,a, ke dek milion,o,j person,o,j don,is publik,e tia,n sam,a,n promes,o,n.

Sub,skrib,o:

Promes,o.

Mi, sub,skrib,it,a, promes,as el,lern,i la propon,it,a,n de d-r,o Esperanto lingv,o,n inter,naci,a,n, se est,os montr,it,a, ke dek milion,o,j person,o,j don,is publik,e tia,n sam,a,n promes,o,n.

Sub,skrib,o:

Nom,o:

Adreso:

Nom,o:

Adres,o:

Nom,o:

Adres,o:

Nom,o:

Adres,o:

Nom,o:

Adres,o:

Nom,o:

Adres,o:

Nom,o:

Adres,o:

Nom,o:

Adres,o:

Promes,o.

Mi, sub,skrib,it,a, promes,as el,lern,i la propon,it,a,n de d-r,o Esperanto lingv,o,n inter,naci,a,n, se est,os montr,it,a, ke dek milion,o,j person,o,j don,is publik,e tia,n sam,a,n promes,o,n.

Sub,skrib,o:

Promes,o.

Mi, sub,skrib,it,a, promes,as el,lern,i la propon,it,a,n de d-r,o Esperanto lingv,o,n inter,naci,a,n, se est,os montr,it,a, ke dek milion,o,j person,o,j don,is publik,e tia,n sam,a,n promes,o,n.

Sub,skrib,o:

Promes,o.

Mi, sub,skrib,it,a, promes,as el,lern,i la propon,it,a,n de d-r,o Esperanto lingv,o,n inter,naci,a,n, se est,os montr,it,a, ke dek milion,o,j person,o,j don,is publik,e tia,n sam,a,n promes,o,n.

Sub,skrib,o:

Promes,o.

Mi, sub,skrib,it,a, promes,as el,lern,i la propon,it,a,n de d-r,o Esperanto lingv,o,n inter,naci,a,n, se est,os montr,it,a, ke dek milion,o,j person,o,j don,is publik,e tia,n sam,a,n promes,o,n.

Sub,skrib,o:

Nomo:

Adreso:

Nomo:

Adreso:

Nomo:

Adreso:

Nomo:

Adreso:

FULLSTÄNDIG LÄROBOK

i

DET INTERNATIONELA SPRÅKET.

A) Alfabetet.

A a,	B b,	C c,	Ĉ ĉ,	D d,	E e,
a	b	(lent *s*)	tj	d	e
F f,	G g,	Ĝ ĝ,	H h,	Ĥ ĥ,	I i,
f	g	dj	h	ch	i
J j,	Ĵ ĵ,	K k,	L l,	M m,	N n,
j	lent *sch*	k	l	m	n
O o,	P p,	R r,	S s,	Ŝ ŝ,	T t,
å	p	r	hårdt *ss*	hård *sch*	t
U u,	Ŭ ŭ,	V v,	Z z.		
o	kort u	v	ds.		

Anmärkning: *ĝ* uttalas som det engelska "*g*" i "gentleman"; *ĥ* ett tyskt ljuda förekommer blott i namn; *ĵ* — som det franska "*j*" i "journal"; *ŭ* — som det första "*u*" i "August".

B) Ordklasserna.

1) Den bestämda **artikeln** heter *la* i alla genus och kasus, i signularis och pluralis. Någon obestämd artikel finnes ej.

2) **Substantivet** har alltid ändelsen *o*. Pluralis uttryckes med ändelsen *j*. Blott två kasus finnas: nominativ och ackusativ; den senare bildas af naminativen genom ett tillägga ändelsen *n*. Öfriga kasus uttryckas medelst prepasitioner: genitiv med *de* (af), dativ med *al* (åt, till), ablativ med *kun* (med) eller andra med meningen öfverensstämmande prepositioner. T. ex. *la patr,o* fadern, *al la patr,o* åt fadren, *la patr,o,n* fadren, *la patr,o,j,n* fäderna (ack.).

3) **Adjektivet** slutar alltid på *a*. Deklinationen lika med substantivets. Komparativ bildas med tillhjelp af ordet *pli* (mer), superlativ med *plej* (mest). Ordet "än" heter *ol*. T. ex.: *pli blank,a ol neĝ,o* hvitare än snö.

4) Grundtalen, som ej kunna deklineras, äro följande: *unu* (1), *du* (2), *tri* (3), *kvar* (4), *kvin* (5), *ses* (6). *sep* (7), *ok* (8), *naŭ* (9), *dek* (10 *cent* (100), *mil* (1000). Tiotal och hundratal bildas genom en enkel sammansättning af räkneorden; t. ex.: *kvin,cent tri,dek tri* = 533. Ordningstalen uppkomma derigenom, att grundtalen antaga adjektivets ändelse; t. ex. *kvar,a* fjerde. Exempel på öfriga räkneord: *tri,obl,a* tredubbel, *kvar,on,o* en fjerdedel, *du,op,e* sjelfandra, *po kvin* för hvar femte, *cent,o* hundradet, *du,e* för det andra.

5) De personliga **pronomina** äro: *mi* (jag), *vi* (du, i). *li* (han), *ŝi* (hon), *ĝi* (det; om djur eller saker), *si* (sig), *ni* (vi), *ili* (de), *oni* (man). Possesiva pronomina bildas genom tilläggning af adjektivets ändelse. Pronomina deklineras på samma sätt som substantivet. T. ex. *mi,a* min, *mi,n* mig.

6) **Verbet** saknar både numerus och person; t. ex. *mi for,as* jag gör, *la patro far,as* fadern gör; *ili far,as* de göra.

Verbets former:

a) Presens ändas på *as*; t. ex. *mi far,as* jag gör

b) Förfluten tid—på *is*; t. ex. *li far,is* han har gjort.

c) Futurum—på *os*; t. ex. *ili far,os* de skola göra.

ĉ) Konditionalis — på *us*; t. ex. *ŝi far,us* hon skulle göra.

d) Imperativ—på *u*; t. ex. *far,u* gör, *ni far,u* låtom oss göra.

e) Infinitiv — på i; t. ex. *far,i* göra.

Particip:

f) Participium presens aktivum—på *ant*; t. ex. *far,ant,a*, *far,ant,e* görande.

g) Participium perfektum — *int*; t. ex. *far,int,a*, den som har gjort.

ĝ) Participium futurum—*ont*; t. ex. *far,ont,a* den som skall göra.

h) Participium presens passivum — *at*; t ex *far,at,a* den som göres.

ĥ) Participium perfektum—*it*; t. ex. *far,it,a* gjord.

i) „ futurum—*ot*; t. ex. *far,ot,a* den som skall göras.

Alla passiva former bildas af det gifna verbets passiva presensparticip och motsvarande former af ordet *est* (vara), hvarjemte agentens ”af” återgifves med prepositionen *de*; t. ex.; *ŝi est,as am,at,a de ĉiu,j* hon älskas af alla.

7) **Adverbet** slutas på *e*; komparationen såsom hos

adjektivet. T ex.: *mi,a frat,o pli bon,e kont,as ol mi* — min brader sjunger bättre än jag.

8) Alla **prepositioner** styra nominativ.

C) Allmänna regler.

1) Hvarje ord läses så som det är skrifvet.

2) Accenten ligger alltid på näst sista stafvelsen.

3) Sammansatta ord uppstå genom ordens ställande intill hvarandra, skilda genom ett litet komma. Hufvudordet kommer sist. Grammatikaliska ändelser betraktas som sjelfständiga ord. T. ex: *vapor,ŝip,o* (ångbåt) består af *vapor* ånga, *ŝip* skepp, båt och *o* — substantivändelsen.

4) Om ett ord med nekande betydelse förekommer i en sats, bortfaller negationen *ne*; t. ex: *mi neni,on vid,is* jag har ingenting sett.

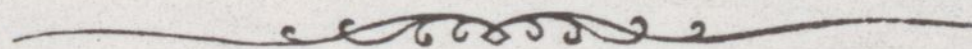
5) På frågan "hvarthän" antaga orden ackusativändelse; t. ex.: *tie* der, *tie,n* dit; *Varscvi,o,n* till Warschau.

6) Alla prepositioner hafva en fast, bestämd betydelse; men om det icke af innehållt är tydligt, hvilken preposition som skall användas, så begagnas prepositionen *je*, hvilken icke har någon sjelfständig betydelse; t. ex.: *ĝoj,i je ti,o* glädjas öfver det, *rid,i je tio* skratta åt det, *enu,o je la patr,uj,o* längtan efter fäderneslandet etc. Häraf lider tydligheten ingalunda, ty detsamma sker ju i alla språk, nemligen att i sådana fall en preposition brukas godtyckligt, om den blott en gång *antagits*. I stället för prepositionen *je* kan också begagnas ensamt ackusatif, då ingen tvetydighet uppstår.

7) Så kallade främmande ord, d. v. s. sådana ord,

som de flesta språk fått från samma källa, förblifva oförändrade i det internationela språket, efter att blott hafva antagit den internationela ortografin; men hvad beträffar olika ord med samma stam, är det bäst att legagna stamordet oförändradt, men bilda de härledda orden efter det internationela språket regler; t. ex.: teater *teatr,o* — teatralisk *teatr,a.*

8) Substantivets och artikelns ändelse kan utelemnas och ersättas af en apostrof; t. ex.: *Ŝiller'* i st. f. *Ŝiller,o*; *de l' mondo* i st. f. *de la mondo.*

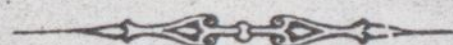
DENNA BROSCHYR

har hittils utkommit

på

svenska, franska, tyska, engelska, ryska och polska

språken.

Obst! Hvar och en eger rätt att öfversätta föreliggande broschyr till alla öfriga språk.

FÖRFATTARENS ADRESS:

Herr Dr. L. Samenhof

för Dr. ESPERANTO.

i Warschau.

eller

Al Sinjoro Dro L. Zamenhof'

por Dro ESPERANTO

en Varsovio.

☛ ALLT, ☚

som är skrifvet på det internationela språket, kan tydas med tillhjelp af denna ordlista. Ord, som tillsammans bilda ett begrepp, skrifvas ihop, men skiljas från hvarandra medelst ett lodrät homma så är t. ex. ordet ***fratino,*** hvilket juär ett begrepp, sammansatt af tre ord, som måste sökas hvar för sig.

ESPERANTO.

INTERNATIONEL-SVENSK ORDLISTA

Vort'ar'o por Sved'o'j.

A (A)

a betecknar adjektivet; t. ex. hom' menniska—hom'a mensklig
acid' sur
aĉet' köpa
ad' betecknar händelsens varaktighet; t. ex. ir gå — ir'ad' gå längre; danc' dans—danc'ad' dansandet
adiaŭ adjö, farväl
aer' luft
afer' affär, sak
agl' örn
agrabl' angenäm
aĝ' ålder
ajn som helst; t. ex. kiu hvem—kiu ajn hvem som helst
aĵ' något som har en viss egenskap eller är af ett visst ämme; t. ex. mol' mjuk—mol'aĵ' den mjuka delen af något; frukt' frukt — frukt'aĵ' något som är af frukt
akompan' åtfölja
akr' skarp, hvass
akv' vatten
al åt, till
ali' annan
almenaŭ åtminstone
alt' hög
alumet' tändsticka
am' älska
amas' hop, mängd
amik' vän
an' medlem, invånare, anhängåre; t. ex. regn' stat — regn'an' medborgare; Varsovi'an' Varschauare
angul' hörn
anĝel' engel
anim' själ
ankaŭ också
ankoraŭ ännu
anstataŭ i stället för
ant' betecknar ett aktivt verbs presens particip
antaŭ framför, före
apart' särskild
aparten' tillhöra
apenaŭ knappt
apud hos
ar' en samling vissa föremål; t. ex. arb' träd arb'ar' skog; ŝtup' steg ŝtup'ar' trappa
arb' träd
arĝent' silfver
as betecknar presens
at' betecknar participium pres. passiv.
atend' vänta
aŭ eller
aŭd' höra
aŭskult' lyssna
aŭtun' höst
av' farfar
avar' girig
azen' åsna

B (B)

babil' prata
bak' baka
bala' sopa
balanc' balancera
baldaŭ snart
ban' bada
bapt' döpa
bar' spärra
barb' skägg
barel' tunna, fat
baston' käpp
bat' slå
batal' strida
bedaŭr' beklaga
bel' vacker
ben' välsigna
benk' bänk
best' djur
bezon' behöfva
bier' öl
bind' binda
bird' fogel
blank' hvit
blov' blåsa
blu' blå
bo' betecknar slägtskap, som uppstått genom giftermål; t. ex. patr' fader — bo'patr' svärfar; frat' broder — bo'frat' svåger
boj' skälla
bol' sjuda
bon' god
bord' strand
bot' stöfvel
botel' butelj
bov' oxe
branĉ' gren
brand' bränvin
bril' glänsa
bros' borste
bru' bullra
brul' brinna
brust' bröst
brut' boskap
buŝ' mun
buter' smör
buton' knapp

C (S).

cel' sigta, syfta
cent' hundra
cert' säker, viss
ceter' öfrig
cigar' cigarr
cigared' cigarett
citron' citron

Ĉ (tsch).

ĉagren' bekymra
ĉambr' rum
ĉap' mossa
ĉapel' hatt
ĉar ty, emedan
ĉe hos
ĉemiz' skjorta
ĉen' kedja
ĉeriz' körsbär
ĉerk' likkista
ĉes' upphöra
ĉeval' häst
ĉi det som är närmast; t. ex. tiu den der — tiu ĉi den här; tie der—tie ĉi här
ĉia hvarje
ĉiam (ĉian) alltid
ĉie öfverallt
ĉiel' himmel
ĉio allt
ĉirkaŭ omkring
ĉiu hvar och en ĉiu'j alla.
ĉj' satt efter någon af de fem första bokstäfverna i ett maskulint egennamn förvandlar detta till ett smeknamn, t. ex. Miĥael'— Mi'ĉj'; Aleksandr' — Ale'ĉj'.
ĉu månne, huruvida.

D (D)

da vid partitiv gentiv; t. ex. Kilogram'o da viand'o ett kilogram kött; glas'o da te'o ett glas thé
danc' dansa
danĝer' fara
dank' tacka
daŭr' vara
de af. (genitivmärke).
decid' besluta
defend' försvara
dek tio
dekstr' höger
demand' fråga
dens' tjock, tät
dent' tand
detru' förstöra
dev' böra
dezert' öken
dezir' önska
Di' Gud
dik' tjock
diligent' flitig
dimanĉ' söndag
dir' säga
dis' i sär; t. ex. jet' kasta — dis'jet' förskingra; ir' gå—dis'ir' skiljas
disput' disputera
divid' dela
dolĉ' ljuf, mild
dolor' smärta
dom' hus
don' gifva
doñac' skänka
dorm' sofva
dors' rygg
du två
dum under det att

E (E)

e adverbets ändelse; t. ex. bon'e godt
eben' jemn, glatt
ebl' möjlig
ec' egenskap; t. ex. bon, god — bon'ec' godhet
eĉ till och med
eduk' uppfostra
edz' make
efektiv' verklig
eg' betecknar stegring; t. ex, varm' varm — varm'eg' het; pord' dörr—por'eg' port
egal' lik
ej' plats för; t. ex. kuir' koka—kuir'ej' kök; preĝ'—bedja — preĝ'ej' kyrka
ek' betecknar en begynnande eller momentan handling; t. ex. kant' sjunga ek-kans' stämma upp en sång; kri' ropa — ek'kri' utropa
eks' före detta, ex —
ekster förutom
ekzempl' exempel
el från, ur
elekt' utvälja
em' böjd för, vand vid
en i
enu' ha tråkigt
envi' afundas
er' enhet; t. ex. sabl' sand — sabl'er' sandkorn.
erar' fara vilse
escept' utesiuta
esper' hoppas
esprim' uttrycka
est' vara
estim' vörda
esting' släcka
estr' chef; t. ex. ŝip' skepp — ŝip'estr' kapten
et' förminskning; t. ex. rid' skratta — rid'et' småle
etaĝ' våning
etern' evig

F (F)

facil' lätt
faden' tråd
faif' pipa, hvissla
fajr' eld
fal' falla
fald' vika
famili' familj
far' göra;—far'iĝ' blifva
fart' må, befinna sig
feliĉ' lycklig
fend' klyfva
fenestr' fönster
fer' jern
ferm' tillsluta
fest' fira
fianĉ' brudgum
fidel' trogen
fier' stolt
fil' son
fin' sluta
fingr' finger
firm' fast
fiŝ' fisk
flank' sida
flar' lukta
flav' gul
flor' blomma
flu' flyta
flug' flytande
fluid' flytande
foj' gång
fojn' hö
foli' blad
fond' grunda
font' källa
for bort
forges' glömma
forĝ' smida
fork' gaffel
forn' ugn
fort' stark
fos' gräfva
frap' slå
frat' broder
fraŭl' ungkarl
freŝ' frisk
fromaĝ' ost
frost' frost
frot' gnida
fru' tidig
frukt' frukt
frunt' panna
fulm' blixt
fum' rök
fund' mark

G (G)

gaj' glad
gajn' vinna
gant' handske
gard' vakta
gast' gäst
ge' båda könen tillsamman; patr' fader ge'patr'o'j föräldrar.
genu' knä
glaci' is
glas' glas
glat' jemn, slät, glatt
glav' svärd
glit' glida
glor' beröma, prisa
glut' sluka
gorĝ' strupe
grand' stor
gras' fett
grat' skrapa, rifva
gratul' gratulera
grav' vigtig
griz' grå
gust' smak
gut' droppa; gut'o droppe.

Ĝ (dj).

ĝarden' trädgård
ĝem' sucka
ĝentil' artig
ĝi det
ĝis tills
ĝoj' glädjas

H (H)

ha! ack! åh!
hajl' hagel
haladz' utdunstning
halt' stanna
har' hår
haring' sill
haŭt' hud
hav' hafva
hejt' elda upp
help' hjelpa
herb' gräs
hered' ärfva
hieraŭ i går
ho! åh!
hodiaŭ i dag
hom' menniska
honest' hederlig
hont' skämmas
hor' timma
horloĝ' klocka
hotel' hotell
humil ödmjuk
hund' hund

I (I)

i infinitiv — ändelse; t. ex. laŭd'i berömma
ia någon
ial för en viss orsaks skull
iam (ian) en gång, när som helst
id' barn, afkomling; t. ex. bov' oxe — bov'id' kalf; Israel' Israel — Israel'id' Israelit.
ie någonstädes
iel på hvilket sätt som helst
ies någons
ig' göra ngt till ngt; t. ex. pur' ren—pur'ig' tvätta, mort' dö—mort'ig' döda.
iĝ' blifva ngt; t. ex. pal' blek — pal'iĝ' blekna; sid' sitta — sid'iĝ' sätta sig
il' verktyg: t. ex. tond' klippa — tond'il' sax; paf' skjuta — paf'il' bössa
ili de (mask. o fem.)
in' betecknar femininum; t. ex. patr' fader—patr'in' moder
ind' värd, värdig
infan' barn
ing' utmärker platsen för något; t. ex. kandel' ljus — kandel'ing' ljusstake; plum' penna — plum'ing' pennskaft
ink' bläck
instru' undervisa
insul' ö
insult' håna, skymfa
int' betecknar ett aktivt verbs perf. particip
intenc' ämna
inter bland, mellan
intern' innanför
invit' inbjuda
io något
iom något litet, (delvis, föga)
ir' gå
is betecknar förfluten tid
ist' utmärker yrke); t. ex. bot' stöfvel — bot'ist' skomakare mar' haf — mar'ist' sjöman
it' betecknars ett passivt verbs perf. partic
iu någon

J (J)

j pluralisändelse
ja ju, dock
jam redan
jar' år
je kan öfversättas med olika prepositioner
jen! se der! jen — jen än—än
jes ja
ju—des ju—desto
juĝ' döma
jun' ung
just' rätt

Ĵ (Ĵ)

ĵaŭd' torsdag
ĵet' kasta
ĵur' svära

K (K)

kaf' kaffe
kaj och
kajer' häfte
kaldron' kittel
kaleŝ' vagn
kalkul' räkna
kamen' kamin
kamp' fält
kanap' kanapé
kandel' ljus
kant' sjunga
kap' hufvud
kapt' fånga
kar' kär
karb' kol
kares' smeka
kaŝ' dölja
kat' katt
kaŭz' förorsaka
ke så att, på det att
kelk' någon, mången
kest' kista
kia kvilken, hvad för en
kial hvarför
kiam (kian) när
kie hvarest
kiel huru
kies hvems
kio hvad
kiom huru mycket
kis' kyssa
kiu hvem, hvilken.
klar' klar
knab' gosse
kok' tupp
kol' hals
koleg' kamrat
kolekt' samla
koler' vredgas
kolon' pelare
kolor' färg
komb' kamma
komenc' börja
komerc' handla
kompat' hafva medlidande med
kompren' förstå
kon' känna
kondiĉ vilkor
konduk' föra
konfes' tillstå
konsent' öfverensstämma
konserv' bevara
konsil' råda
konsol' trösta
konstant' beständig
konstru' bygga
kontent' nöja
kontraŭ emot
konven' passa
kor' hjerta
korn' horn
korp' kropp
kort' gård
kost' kosta
kovr' betäcka
kraĉ' spotta
krajon' blyertspenna
kravat' halsduk
kre' skapa
kred' tro
kresk' växa
kret' krita
kri' ropa
kron' krona
kruc' kors
kudr' sy
kuir' koka
kuler' sked
kulp' brottslig
kun med; kun'e tillsammans
kupr' koppar
kur' springa
kurac' kurera, bota
kuraĝ' djerf, modig
kurten' ridå, förkänge
kusen' dyna
kuŝ' ligga
kutim' vänja sig
kuz' kusin
kvankam ehuru, fastän
kvar fyra
kvin fem

L (L)

l' } la } bestämd artikel
labor' arbeta
lac' trött
lakt' mjölk
lam' halt
lamp' lampa
land' land
lang' tunga
lantern' lanterna
larĝ' bred, vid
larm' tår
las' lemna
last' sist
laŭ enligt
laŭd' berömma
laŭt' högt
lav' tvätta
lecion' lektion
leg' läsa
leĝ' lag
leon' lejon
lern' lära sig
lert' skicklig, vand
leter' bref
lev' lyfta
li han
liber' fri
libr' bok
lig' binda
lign' ved
lingv' språk
lip' läpp
lit' säng
liter' bokstaf
loĝ' bo
lok' plats, ställe
long' lång
lud' leka
lum' lysa
lun' måne
lund' måndag

M (M)

maĉ' tugga
magazen' magasin
makul' fläck
mal' utmärker motsats; t. ex. bon' god—mal'bon' dålig; estim'i vörda — mal'estim'i förakta
malgraŭ oaktadt
man' hand
manĝ' äta
mar' haf
mard' tisdag
mastr' värd
maten' morgon
matur' mogen
mem sjelf

memor' minnas
merit' förtjena
merkred' onsdag
met' sätta, ställa
mez' midt
mezur' mäta
mi jag
miks' blanda
mil tusen
milit' kriga
mir' förvånas
mizer' elände, nöd
moder' måttlig
modest' blygsam
mol' mjuk
mon' pengar
monat' månad
mond' verld
mont' berg
montr' visa
mord' bita
morgaŭ i morgon
mort' dö
moŝt' allmän titel; t. ex. *Vi'a reĝ'a moŝt'o* Ers Majestät, *Vi'a general'a moŝt'o.*
mov' röra
mult' mycket
mur' mur
murmur' mumla
muŝ' fluga

N (N)

n ackusativändelse; kan ock beteckna rigtning
naĝ' simma
najbar' granne
nask' föda
naŭ nio
naz' näsa
ne icke, nej
nebul' dimma
neces' nödvändig
neĝ' snö
nek—nek hvarken — eller
nenia ingen
neniam (nenian) aldrig
nenie ingenstädes
neniel på intet sätt
nenies ingens
nenio intet
neniu ingen
nep' sonson
nev' brorson
ni vi
nigr' svart
nj' satt efter någon af de fem första bokstäfverna i ett feminint egennamn, förvandlar detta till ett smeknamn; t. ex. *Mari'—Ma'nj' — Emili' — Emi'nj'*
nobl' ädel
nokt' natt
nom' namn
nombr' tal
nov' ny
nub' moln
nud' naken
nuks' nöt
nun nu
nur blott
nutr' nära, föda

O (Å)

o substantivändelse
obe' lyda
objekt' föremål
obl' betecknar mångfaldighetstal; t. ex. *du* två—*du'obl'* dubbel
obstin' egensinnig
odor' lukta
ofend' förolämpa
ofer' offra
oft' ofta
ok åtta
okaz' hända, inträffa
okul' öga
okup' sysselsätta
ol än
ole' olja
ombr' skugga
ombrel' parasoll
on' bråktal, t. ex. *kvar'* fyra—*kvar'on'* fjerdedel
ond' våg
oni man
onkl' farbror
ont' betecknar att aktivt verbs futur partic
op' kollektivt räkne — ord'; t. ex. *du* två — *du'op'* sjelfandra
oportun' beqväm
or' guld
ord' ordning
ordinar' vanlig
ordon' befalla
orel' öra
os utmärker futurum
ost' ben (i kroppen)
ot' betecknar det passiva verbets futur particip
ov' ägg

P (P)

pac' fred
paf' skjuta
pag' betala
paĝ' sida (i en bok)
pajl' halm
pal' blek
palac' palats, slott
palp' taga på, vidröra
palpebr' ögonlock
pan' bröd
pantalon' benkläder
paper' papper
pardon' förlåta
parenc' slägting
parker' utantill
parol' tala
part' del
pas' förflyta
pastr' prest
paŝ' gå, klifva
patr' fader; *patr'uj'* fäderneslånd
pec' bit, stycke
pel' fördrifva
pen' försöka, bemöda sig
pend' hänga, vara hängd
pens' tänka
pentr' rita, måla
per genom, förmedelst
perd' förlora
permes' tillåta
pes' väga (på våg)
pet' bedja
pez' väga (t. ex. 25 gr.)
pi' fom
pied' fot
pik' sticka
pilk' boll
pingl' knappnål
pir' päron
plac' plats
plaĉ' behaga
plafon' tak (i ett rum)
plank' golf
plej mest
plen' full
plend' klaga
plezur' nöje
pli mer
plor' gråta
plum' penna
pluv' regn
po för, (vid distribrotiva räkneord)
polv' dam
pom' äple
pont' bro
popol' folk
por för
pord' dörr
pork' svin
port' bära
post efter
postul' fordra
poŝ' ficka
poŝt' post
pot' kanna, krus
pov' kunna, förmå
prav' med rätta
preĝ' bedja (Gud)
prem' trycka, besvära
pren' taga
prepar' bereda, tillaga
preskaŭ nästan
pres' trycka (böcker)
pret' färdig
prezent' framställa, föreställa
pri angående, om
printemp' vår
pro för — skull
profund' djup
proksim' nära
promen' spatsera
promes' lofva
propon' förslag
propr' egen
prov' försöka
prudent' klok
prunt' låna
pulv' krut
polvor' pulver
pun' straffa
pup' docka
pur' ren
puŝ' stöta
putr' murkna

R (R)

rad' hjul
radi' stråle
radik' rot
rakont' berätta
ramp' krypa
rand' gräns, rand
rapid' hastig
raz' raka
re' åter, tillbaka
reg' styra
regn' stat
regul' regel
reĝ' konung
rekt' rät, rak
rekompenc' belöna
renkont' möta
renvers' störta
respond' svara
rest' förblifva
ricev' emottaga
riĉ' rik
rid' skratta
rigard' betrakta
ring' ring
ripet' upprepa
ripoz' hvila
river' flod
romp' bryta, slå sönder
rond' krets
rost' steka
roz' ros
ruĝ' röd

S (ss)

sabat' lördag
sabl' sand
saĝ' vis
sak' säck
sal' salt
salt' hoppa
salut' helsa
sam' samma
san' frisk
sang' blod
sankt' helig
sap' tvål
sat' mätt
sav' rädda
sci' veta (kunna)
se om
sed men, utan
seĝ' stol
sek' torr
sem' så (verbet)
semajn' vecka
sen utan
senc' sinne
send' skicka
sent' känna
sep sju
serĉ' söka
serpent' orm
serur' regel
serv' tjena
ses sex
sever' sträng
si' sig
sid' sitta
sigel' försegla
sign' tecken
signif' beteckna
silent' tiga
simil' lik
simpl' enkel
sinjor' herre
skrib' skrifva
scu' skaka
sobr' nykter
societ' sällskap
soif' vara törstig
sol' ensam
somer' sommar
son' ljuda
sonĝ' dröm
sonor' klinga
sort' öde
sovaĝ' vild
spec' slag, sort
spegul' spegel
spir' andas
sprit' qvick, snillrik
stal' stall
star' stå
stel' stjerna
stomak' mage
strat' gata
sub under
subit' plötsligt
suĉ' suga
sufer' uthärda lida,
sufiĉ' tillräcklig
suk' saft
suker' socker
sun' sol
sup' soppa
super öfver
supr' ofvantill
sur på
surd' döf
surtut' rock

Ŝ (sch)

ŝajn' synas, tyckas, förefalla
ŝancel' göra vankelmodig
ŝanĝ' byta, vexla
ŝaŭm' skum
ŝel' skal
ŝerc' skämta
ŝi hon
ŝip' skepp
ŝir' sönderrifva
ŝlos' regla
ŝmir' smörja
ŝnur' snöre
ŝpar' spara
ŝpruc' nedstänka
ŝrank' skåp
ŝtal' stål
ŝtel' stjäla
ŝtof' tyg
ŝton' sten
ŝtop' sluta (till)
ŝtrump' strumpå
ŝtup' trappsteg; *ŝtup'ar'* trappa
ŝu' sko
ŝuld' vara skyldig
ŝut' hälla, tömma
ŝvel' svälla
ŝvit' svettas

T (T)

tabl' bord
tabul' planka, bräde
tag' dag
tajlor' skräddare
tamen' dock
tapiŝ' matta
taŭg' duga
te' thé
tegment' tak
teler' tallrik
temp' tid
ten' hålla
tent' försöka, pröfva
ter' jord
terur' förskräckelse
tia sådan
tial derför
tiam (tian) då
tie der
tiel alltså
tim' frukta
tio det der
tiom så mycket
tir' draga
tiu den der
tol' lärft, linne, väf
tomb' graf
tond' klippa
tondr' åska, dundra
tra genom
traduk' öfversätta
tranĉ' skära
trankvil' lugn
trans på andra sidan, öfver
tre ganska
trem' darra
tren' släpa
tri tre
trink' dricka
tro allt för
tromp' bedraga
trov' finna
tru' hål
tuj snart, strax
tuk' näsduk
tur' torn
turment' plåga
turn' vända
tus' hosta
tuŝ' röra
tut' hel

U (O)

u betecknar imperativ
uj' som innehåller, bär, är befolkadt af... t. ex. *cigar'* cigarr—*cigar'uj'* munstycke; *pom'* äple — *pom'uj'* äppelträd; *Turk'* turk —*turk'uj'* Turkiet
ul' person, som utmärkes genom en viss egenskap; t. ex. *jun'* ung—*jun'ul'* yngling
um' suffix; kan öfversättas på olika sätt
ung' nagel
unu en, ett
urb' stad
urs' björn
us betecknar konditionalis eller konjunktiv
util' nyttig
uz' använda

V (V)

vaks' vax
van' förgäfves
vang' kind
vapor' ånga
varm' varm
vast' öde
vaz' kärl, fat
vek' väcka
velk' vissna
ven' komma
vend' sälja
vendred' fredag
venen' gift
venĝ' hämnas
venk' besegra
vent' vind
ventr' buk, mage
ver' sanning
verd' grön
verk' skrifva = författa
verm' mask
verŝ' gjuta
vesper' afton
vest' kläda sig; *vest'o* drägt
veter' väder
vetur' åka
vi du, i, Ni
viand' kött
vid' se
vilaĝ' by
vin' vin
vintr' vinter
violon' fiol
vir' man
viŝ' aftorka
vitr' glas
viv' lefva
vizaĝ' ansigte
voĉ' röst
voj' väg
vok' kalla
vol' vilja
vort' ord
vost' svans
vund' såra

Z (Z)

zorg' ha omsorg om.

Дозволено Цензурою. С.-Петербургъ, 20 Мая 1889 г.

Ch. Kelters boktryckeri, Nowolipie Str. 11, Warschau.

Hgsk. 63

PERANTO.

ATIONELT

RÅK.

ETAL

OCH

DIG LÄROBOK.

Svedoj.

r att ett språk skall blifva *Verldsspråk*,
et ej nog att *kalla* det så.

agen verkstäld

AF

clundquist.

ESCHAU.

rzejazd-Str. N. 9.

889.

K. GLEERUP

— 60